

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра історії та теорії національного і
міжнародного права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри історії
та теорії національного і
міжнародного права
Надія ЗАДОРЖНЯ

«09» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Римське право

спеціальність 081 Право
ступень вищої освіти бакалавр

Історико-юридичний факультет

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з курсу «Римське право» для студентів 1 курсу історико-юридичного факультету за спеціальністю 081 Право

Розробник:

Томіліна Юлія Євгенівна, старша викладачка кафедри історії та теорії національного і міжнародного права.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії та теорії національного і міжнародного права

Протокол від «09» вересня 2019 року №2

Завідувачка кафедри історії та теорії національного і міжнародного права

(підпис)

Надія ЗАДОРЖНЯ
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>08 Право</u> (шифр і назва)	<u>Обов’язковий компонент</u> (за вибором)	
Змістових модулів – 1	Спеціальність: <u>081 Право</u>	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,5	Ступень вищої освіти: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		54 год.	82 год.
		Вид контролю:	
		<u>екзамен</u>	<u>екзамен</u>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 1/1,5

для заочної форми навчання – 1/10,25

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу:

Метою вивчення курсу «Римське право» є сприяння формуванню юридичного світогляду, здатності бачити певні факти крізь призму права в його юридичній інтерпретації.

Завдання курсу:

теоретичні:

- вільне володіння загальновизнаними афоризмами, висловлюваннями, термінами, що свідчить про високу правову культуру і значно полегшує спілкування юристів різних країн;
- розширення кругозору юриста та надання нового забарвлення погляду на правову форму, закладення бази для творчого відношення до юридичних конструкцій в практичній роботі.

практичні:

- вивчення римської юридичної термінології і тої соціальної реальності, яку вона визначала в різні епохи;
- дослідити становлення та розвиток основних категорій та термінів, таких як “реституція”, “віндикація”, “негаторний позов”, “делікт”, “новація”, “оферт”, “акцепт”, які давно стали загальновживаними в національному і міжнародному житті.

Програмні компетентності:

ЗК:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- здатність спілкуватися іноземною мовою.
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

СК:

- здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право
- цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

Програмні результати навчання:

- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
- вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.
- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліна “Римське право” має тісний зв'язок з такими юридичними дисциплінами, як теорія держави і права, історія держави і права, латинська мова, логіка. Успішно опанувавши курс, студенти зможуть використовувати свої знання при подальшому вивченні курсів господарського, сімейного, цивільного, цивільно-процесуального права та ін.

3. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ДЖЕРЕЛА РИМСЬКОГО ПРАВА. ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ТА ДОГОВОРНЕ ПРАВА СТАРОДАВНЬОГО РИМУ.

Тема 1. Поняття та предмет римського цивільного права.

Предмет курсу "Основи римського приватного права". Етапи розвитку римського приватного права та їхня характеристика. Критерії поділу римського права на приватне і публічне. Основні системи римського приватного права: *jus civile*, *jus gentium*, *jus praetorium* та їхня характеристика. Рецепція римського приватного права та його роль у розвитку права наступних суспільних формацій. Значення вивчення римського приватного права. Формування та основні етапи розвитку римського права. Поділ на цивільне (таке, що має на увазі вигоди окремих осіб) та публічне (звернене до статусу Римської держави) право. Характерні риси та особливості римського права. Періодизація римського права.

Тема 2. Джерела права.

Поняття та види джерел права. Преторське право – застосування юридичних новацій. Цивільне право – суто національні норми. Право народів – можливість застосування правових норм інших народів. Форми позитивного права. Звичаєве право. Закон. Едикти магістратів. Плебісцит. Постанови Сенату. Конституції принципів. Діяльність римських юристів. Кодифікації римського права: Інституції Гая, Кодекс Грегоріана, Кодекс Феодосія, Кодекс Юстиніана. Казуси. Дігести.

Тема 3. Право осіб.

Особа. Суб'єкти та об'єкти права. Поняття та основні елементи правоздатності у римському цивільному праві. Зміст елементів правоздатності: статус свободи, статус громадянства, статус сім'ї. Обмеження правоздатності: максимальне, медіальне, мінімальне. Можливості відновлення повної правоздатності. Дієздатність у римській державі: вікові категорії та соціальний статус. Правовий статус окремих категорій осіб у Давньому Римі: квірити (римські громадяни), латини і peregrini, вільновідпущені, раби, колони. Юридичні особи в римському праві.

Тема 4. Сімейне право.

Римська патріархальна сім'я: загальна характеристика та особливості. Агнатська та когнатська спорідненість. Домовладика та його правовий статус. Положення підвладних осіб. Право виходу з-під влади домовладика. Еманципація. Законний римський шлюб: визначення та умови вступу. Заручини. Види шлюбу: шлюб з чоловічою владою та шлюб без влади чоловіка. Правові відносини подружжя. Придане та його роль в римській сім'ї. Розлучення у різних формах законного римського шлюбу. Конкубінат. Правові відносини батьків і дітей. Батьківська влада. Усиновлення, узаконення. Опіка та піклування.

Тема 5. Захист прав у Давньому Римі.

Судовий процес та його види. Поняття і види позовів. Особливі засоби преторського захисту. Інтердикти.

Тема 6. Речове право.

Розмежування речових і зобов'язальних прав у римському цивільному праві. Поняття і класифікація речей. Речі тілесні і безтілесні. Манципні і неманципні речі. Рухомі та нерухомі речі. Подільні та неподільні. Складні і прості. Речі, визначені родовими ознаками та індивідуальні. Володіння: зміст, складові елементи. Відмінності володіння та

держання. Володіння законне та незаконне. Похідне володіння. Обов'язки володільця. Набуття, перехід та втрата володіння. Захист володіння. Інтердикти.

Тема 7. Зобов'язальне право.

Поняття зобов'язань. Зобов'язальне право – правові відносини. Основи виникнення зобов'язань. Види зобов'язань в приватному праві Давнього Риму. Дольові і солідарні зобов'язання, активні і пасивні. Виконання зобов'язань. Критерії виконаного зобов'язання, розроблені римськими юристами: Забезпечення зобов'язань: поняття та види. Завдаток та його роль. Неустойка. Акцесорний договір. Застава. Поручительство. Регресний позов. Припинення зобов'язань, крім виконання. Новація. Залік. Перехід зобов'язання у разі смерті однієї зі сторін. Випадкова неможливість виконання зобов'язань: фізична та юридична.

Тема 8. Договори.

Поняття договору (contractus). Види угод: пакти і контракти. Договори строгого права та договори доброї совісті. Односторонні та двосторонні договори. Умови дійсності договорів. Визначені та невизначені договори. Зміст договору. Суть договору. Елементи договору. Визначені та невизначені терміни. Чисті договори. Казуальні та абстрактні договори. Оферта. Акцепт. Представництво. Вербальні (усні) договори. Літеральні (виконані шляхом записів у спеціальних книгах) контракти. Реальні контракти: позика, позичка, поклада, договір застави. Консенсуальні контракти. Безіменні контракти. Зобов'язання з ніби-договорів. Зобов'язання з деліктів. Зобов'язання з ніби-деліктів.

Тема 9. Спадкове прав Стародавнього Риму.

Поняття спадкового права. Види і форми спадкування в римському праві. Спадкування за заповітом. Умови дійсності заповіту. Поняття обов'язкової частки. Коло осіб, яким належала ця частка. Спадкування за законом (в квіритському праві, в преторському праві, за імператорським законодавством до Юстиніана, за законодавством Юстиніана). Спадкове представництво. Спадкова трансмісія. Прийняття спадщини. Права і обов'язки спадкоємців. Відповідальність спадкоємця за борги спадкодавця. Спадкова субституція та її види. Легат. Фідеїкоміс.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Поняття, особливості та джерела римського права. Зобов'язальне та договірне право Стародавнього Риму												
Тема 1. Поняття та предмет римського цивільного права	9	2	2			5	9	1				8
Тема 2. Джерела права	9	2	2			5	9	1				8
Тема 3. Право осіб	9	2	2			5	10		1			9
Тема 4. Сімейне право	10	1	2			7	10					10
Тема 5. Захист прав у Давньому Римі	9	1	2			6	10					10
Тема 6. Речове право	10	2	2			6	10		1			9
Тема 7. Зобов'язальне право	14	4	2			8	14	1	1			12
Тема 8. Договори	12	4	2			6	10	1	1			8
Тема 9. Спадкове право Стародавнього Риму	8	2				6	8					8
Усього годин	90	20	16			54	90	4	4			82

5. Змістові модулі навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ДЖЕРЕЛА РИМСЬКОГО ПРАВА. ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ТА ДОГОВІРНЕ ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО РИМУ

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

Тема 1. Поняття та предмет римського цивільного права (2 год.)

Тема 2. Джерела права (2 год.)

Тема 3. Право осіб (2 год.)

Тема 4. Сімейне право (1 год.)

Тема 5. Захист прав у Давньому Римі (1 год.)

Тема 6. Речове право (2 год.)

Тема 7. Зобов'язальне право (4 год.)

Тема 8. Договори (4 год.)

Тема 9. Спадкове право Стародавнього Риму (2 год.)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

Тема 1. Поняття та предмет римського цивільного права (2 год.)

Тема 2. Джерела права (2 год.)

Тема 3. Право осіб (2 год.)

Тема 4. Сімейне право (2 год.)

Тема 5. Захист прав у Давньому Римі (2 год.)

Тема 6. Речове право (2 год.)

Тема 7. Зобов'язальне право (2 год.)

Тема 8. Договори (2 год.)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Поняття та предмет римського цивільного права (5 год.)

Тема 2. Джерела права (5 год.)

Тема 3. Право осіб (5 год.)

Тема 4. Сімейне право (7 год.)

Тема 5. Захист прав у Давньому Римі (6 год.)

Тема 6. Речове право (6 год.)

Тема 7. Зобов'язальне право (8 год.)

Тема 8. Договори (6 год.)

Тема 9. Спадкове право Стародавнього Риму (6 год.)

Підсумкова тека: екзамен

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Змістові модулі навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ДЖЕРЕЛА РИМСЬКОГО ПРАВА. ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ТА ДОГОВІРНЕ ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО РИМУ

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

Тема 1. Поняття та предмет римського цивільного права (1 год.)

Тема 2. Джерела права (1 год.)

Тема 7. Zobов'язальне право (1 год.)

Тема 8. Договори (1 год.)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

Тема 3. Право осіб (1 год.)

Тема 6. Речове право (1 год.)

Тема 7. Zobов'язальне право (1 год.)

Тема 8. Договори (1 год.)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Поняття та предмет римського цивільного права (8 год.)

Тема 2. Джерела права (8 год.)

Тема 3. Право осіб (9 год.)

Тема 4. Сімейне право (10 год.)

Тема 5. Захист прав у Давньому Римі (10 год.)

Тема 6. Речове право (9 год.)

Тема 7. Zobов'язальне право (12 год.)

Тема 8. Договори (8 год.)

Тема 9. Спадкове право Стародавнього Риму (8 год.)

Підсумкова тека: екзамен

6. Методи навчання

Програма передбачає комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності бакалаврів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього бакалавра права з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу й спілкування (зокрема, студенто-центроване, самостійне та проблемно-орієнтоване навчання). З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання.

Методи, методики та технології: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методики правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; інформаційно-комунікаційні технології

У програмі передбачаються такі методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (семінарські заняття тощо);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, написання реферату тощо);
- самостійна робота.

7. Методи контролю

Оцінювання здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю:

- усні форми контрольних заходів (індивідуальне та фронтальне опитування, колоквіуми тощо);
- письмові форми контрольних заходів (термінологічні диктанти, тестування, написання рефератів та доповідей тощо);
- елементи новітніх форм контролю (відповідь за опорним конспектом, опорною схемою або таблицею тощо);
- практичні форми контрольних заходів (юридичний аналіз ситуацій, розробка презентацій з тем тощо).

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, письмовому, практичному методу контролю знань, зокрема: усним та письмовим екзаменам, залікам, колоквіумам, шляхом перевірки результатів самостійно виконаних завдань тощо.

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Відповідно до *Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»* (наказом МОН №1379 від 12.12.18 р.) та *Освітньо-професійна програма «Право» з підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти* система оцінювання результатів навчання базується на таких основних принципах:

- обґрунтованість – оцінка повинна бути співмірною рівню результатів навчання;
- неупередженість – результати оцінювання мають бути об'єктивними і не залежати від суб'єктивної позиції того, хто оцінює, а критерії та методи оцінювання – єдиними для всіх, хто оцінюється;
- зрозумілість – система оцінювання повинна бути чіткою і абсолютно визначеною наперед як для тих, хто оцінює, так і тих, кого оцінюють;
- корисність – оцінювання повинно позитивно сприйматись тими, кого оцінюють, і бути внеском у здійснення завдань освітньо-професійної програми.

Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-трансферній системі організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті (наказ ХДУ від 29.03.2016 р. № 218-Д) визначає, що: оцінювання академічних досягнень студентів здійснюється під час міжсесійного (поточного та атестаційного) та семестрового контролю знань студентів.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Студент в повній мірі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних та письмових відповідей, всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Усі практичні завдання виконано в повному обсязі та без помилок.

4 (добре)

Студент достатньо в повній мірі володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, під час усних виступів та письмових відповідей, здебільшого розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Під час висвітлення окремих питань не вистачає достатньої глибини відповіді та аргументації, допускає окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно виконав більшість практичних завдань.

3 (задовільно)

Студент частково володіє навчальним матеріалом, виявляє базові знання. Під час усних та письмових відповідей викладає його фрагментарно, поверхово, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно виконав половину практичних завдань.

2 (незадовільно)

Студент недостатньо володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускає при цьому суттєві помилки. Правильно виконав окремі практичні завдання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Студент відмінно володіє теоретичним матеріалом, його відповідь відзначається повторною і виснажливістю знання матеріалу; він виявляє вміння вмотивувати власне бачення аналізованих питань, покликаючись на думки вчених. При викладі теоретичного матеріалу студент виявляє належний рівень логічності та доказовості, наявність самостійних міркувань і висновків, що свідчить, що він ознайомився з рекомендованою до курсу науковою літературою, а також запропонованою до опрацювання додатковою літературою і використовує здобуту інформацію при висвітленні питання. Теоретичні положення підкріплені конкретними прикладами. Студент уміє застосовувати теоретичні знання на практиці, пов'язуючи його з суміжними темами. Практичні завдання в аудиторії і задані додому виконав повністю. На додаткові запитання викладача відповідає чітко, послідовно, аргументовано. Студент уміє робити самостійні висновки, висловлює гіпотези, дискутує й аргументує, посилаючись на першоджерела.

4 (добре)

Студент знає проблемні питання, відповідь його повна й аргументована, свідчить про міцні знання матеріалу. У викладі використовує різні погляди вчених на обговорювану тему. Студент опрацював рекомендовану до курсу основну літературу, але у викладі матеріалу допускається помилка у визначенні значимості того чи іншого джерела. Чітко відповідає на поставлені викладачем додаткові питання, але не завжди підкріплює відповідь прикладами. Відповідь студента логічна, структурована. Проте допускає деякі неточності у формулювання загальнень та висновків й у використанні понятійного апарату.

3 (задовільно)

Студент у викладі теоретичного матеріалу допускає деякі неточності, відповідь студента неповна, поверхова, недостатньо аргументована. Студент знає значну частину матеріалу, але ці знання мають не системний характер. На додаткові питання викладача не завжди дає правильну, точну відповідь. Знає стандартні дефініції, основну термінологію теми. У мові викладу трапляються граматичні і стилістичні помилки.

2 (незадовільно)

Студент не володіє знанням матеріалу, допускає неточності і помилки при посиланні на факти і приклади. На додаткові питання відповідає лише частково. Студент не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією і не здатен сформулювати дефініції. Мовлення студента відзначається бідністю, відчувається брак достатнього словникового запасу та відсутність сформованого понятійного апарату.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Студент повно і всебічно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і може аргументовано її доводити. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином.

4 (добре)

Студент розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, оперує поняттями і термінологією, демонструє знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак не може її довести. Усі види практичних завдань виконані та оформлені належним чином, проте допущено помилки у виконанні завдань.

3 (задовільно)

Студент розкриває не всі питання, винесені для самостійного опрацювання, невпевнено оперує поняттями і термінологією, демонструє знання більшості джерел. При виконанні практичних завдань припускається помилок, виконані завдання оформлені належним чином, однак деякі завдання не виконані.

2 (незадовільно)

Студент у загальних рисах розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, не розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Виконуються лише окремі завдання, винесені на самостійне опрацювання, не дотримуючись вимог при їх оформленні.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

При оцінці презентації враховуються такі позиції: зміст, розкрито всі аспекти теми, матеріал викладений у доступній формі, слайди розташовані в логічній послідовності, заключний слайд із висновками, бібліографія з перерахуванням всіх використаних ресурсів, елементи оформлення, зміна слайдів, дизайн, анімація: стандартні, установка ефектів при зміні слайдів, графіки, діаграми, малюнки, елементи творчості, оригінальність і винахідливі приклади.

5 (відмінно)

У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю.

4 (добре)

Презентація має задовольняти всім критеріям нижчого рівня і одному або двом таким: відображає глибокий пошук при дослідженні та застосування навичок мислення високого рівня; показує явне поглиблення та розуміння теми; притягує увагу аудиторії. Проект має чіткі цілі, відповідні темі. Включена інформація добута із різноманітних джерел. Проект корисний не тільки для студентів, які його створили

3 (задовільно)

Проект представляє інформацію структуровано у формі опорного конспекту, зрозуміло для аудиторії. Зроблений акцент на важливих питаннях. Проект сфокусований на темі, але не висвітлює її. Наявна певна організаційна структура, але вона не явна з показу. Можуть бути фактичні помилки чи незрозумілості, але вони не значні.

2 (незадовільно)

Проект здається випадковим, нашвидку зробленим, чи незакінченим. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми. Студент повністю не володіє матеріалом, наявний плагіат.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТУ

Викладене розуміння реферату як цілісного авторського тексту визначає критерії його оцінювання: новизна змісту; обґрунтованість вибору джерел; ступінь розкриття сутності питання; дотримання вимог до оформлення.

Новизна змісту: а) актуальність теми дослідження; б) новизна й самостійність у постановці проблеми, формулювання нового аспекту відомої проблеми у встановленні нових зв'язків (міжпредметних, внутрішньопредметних, інтеграційних); в) уміння працювати з дослідженнями, аналітичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал; г) наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень; д) стильова єдність тексту.

Ступінь розкриття сутності питання: а) відповідність плану темі реферату; б) відповідність змісту й плану реферату; в) повнота й глибина знань з теми; г) обґрунтованість способів і методів роботи з матеріалом; е) уміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні точки зору по одному питанню (проблемі).

Обґрунтованість вибору джерел: а) оцінка використаної літератури: чи розглянуті найбільш відомі роботи з теми дослідження (у т.ч. журнальні публікації останніх років, останні статистичні дані, довідки й т.д.).

Дотримання вимог до оформлення: а) правильність оформлення посилання на використану літературу, список літератури; б) оцінка грамотності й культури викладу (у т.ч. орфографічної, пунктуаційної, стилістичної культури), володіння термінологією; в) дотримання вимог до обсягу реферату.

5 (відмінно)

Виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання

4 (добре)

Виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано

3 (задовільно)

Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді

2 (незадовільно)

Тема реферату не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, наявний плагіат.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОПОВІДЕЙ

При оцінці відповіді необхідно виділити наступні елементи: актуальність описаної проблеми та реальність запропонованого механізму вирішення даної проблеми; подання власної точки зору (позиції, ставлення) при розкритті проблеми; розкриття проблеми на теоретичному рівні (у порівнянні і з обґрунтуваннями); логіка в аргументації своєї точки зору, врахування реальних обставин суспільного життя та власного життєвого досвіду; оригінальність підходу до вирішення проблем; узгодженість в тексті ключових тез та аргументів; несуперечність особистісних суджень.

5 (відмінно)

Відображена світоглядна позиція автора, його погляд на сутність проблеми. Проблема розкрита на теоретичному рівні, у зв'язках і з обґрунтуваннями, з точним і повним використанням фахових термінів і понять у контексті відповіді. Робота логічна, послідовна, композиційно чітка. Дано аргументацію своєї думки з опорою на факти громадського життя або особистий досвід.

4 (добре)

Представлено власну точку зору (позицію, ставлення) при розкритті проблеми. Проблема розкрита на теоретичному рівні, з обґрунтуваннями, з достатнім використанням фахових термінів і понять у контексті відповіді. Власна думка аргументована фактами громадського життя або особистим досвідом.

3 (задовільно)

Проблема розкрита при формальному використанні фахових термінів. Власна думка не достатньо аргументована фактами громадського життя або власним досвідом.

2 (незадовільно)

Тема реферату не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, наявний плагіат.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ, ЯК ВИДУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Завдання виконано в повному обсязі та студентом самостійно. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються у роботі з підручником, володінні різними способами читання, складанню плану, підготовці рецензії та/або конспекту, вмінню користуватися бібліотекою, здійснювати спостереження, експеримент тощо. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у визначенні понять, аналізі, синтезу, порівнянні, класифікації, систематизації, узагальненні, абстрагуванні, вмінні відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо. Вміння застосовувати на практиці набуті знання виражаються у володінні умінням творчо-пошукової діяльності.

4 (добре)

Завдання виконано в неповному обсязі. Індивідуальне завдання студент виконав за консультацією викладача. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються у роботі з підручником, володінні різними способами читання, складанню плану, підготовці рецензії та/або конспекту, вмінню користуватися бібліотекою. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у визначенні понять, аналізі, синтезу, порівнянні, класифікації, систематизації, узагальненні, вмінні відповідати на

запитання. Студент демонструє вміння застосовувати на практиці набуті знання у стандартних практичних ситуаціях.

3 (задовільно)

Завдання виконано в фрагментарно. Індивідуальне завдання студент виконав за консультацією викладача. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються у роботі з підручником, підготовці конспекту, вмінню користуватися бібліотекою. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у визначенні понять, аналізі, класифікації, вмінні частково відповідати на запитання. Студент демонструє уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань та здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.

2 (незадовільно)

Виконано окремі елементи індивідуального завдання. Рівень самостійності студента дуже низький. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються лише у роботі з підручником. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у частковому визначенні понять та здатності на побутовому рівні відповідати на запитання. Студент має низький рівень сформованості фахових методичних вмінь, або не демонструє його взагалі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ОBOB'ЯЗKOBИХ KONTPOЛЬНИХ PОБІT ЗAOЧHOЇ ФOPMИ HABЧAHHЯ

Зараховано

Обов'язкова контрольна робота студентів заочної форми навчання вважається зарахованою у випадку, якщо її зміст та оформлення відповідають наступним критеріям: відповідність основних положень роботи НПА; змістовність і конкретність викладення; достатня повнота викладення питання, тобто повністю розкрито явище або елементи досліджуваного процесу, розглянуто всі сторони проблеми; завершеність викладення кожної думки; виключення повторів; юридична грамотність; оформлення контрольної роботи відповідно до вимог; продемонстровано знання положень основної та допоміжної літератури, робота виконана відповідно до визначеного варіанту, правильно виконано практичне завдання.

Не зараховано

Обов'язкова контрольна робота студентів заочної форми навчання вважається не зарахованою у випадку, якщо її зміст та оформлення допускають наступні помилки: робота виконана не відповідно до визначеного варіанту, оформлено з суттєвим порушенням вимог щодо оформлення, зміст завдання розкрито фрагментарно, не виконано, або неправильно виконано практичне завдання, відсутні в тексті посилання та список використаних джерел.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ (приклад)

Час виконання 80 хвилин

Структура тесту

Тест складається з **30 завдань**, за які студент може набрати 45 тестових балів (кожна правильна відповідь оцінюється в 1,5 бали).

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 23 до 46 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 22 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
45	100	А відмінно	22	59	FX незадовільно
44	97		21	56	
43	95		20	52	
42	91		19	49	
41	89	В добре	18	45	
40	86		17	42	
39	84		16	38	
38	82		15	35	
37	80	С добре	14	34	
36	78		13	29	F незадовільно
35	76		12	26	
34	74		11	23	
33	72	D задовільно	10	21	
32	71		9	19	
31	69		8	17	
30	67		7	15	
29	67	Е задовільно	6	13	
28	65		5	10	
27	64		4	8	
26	63		3	6	
25	62		2	4	
24	61		1	2	
23	60		0	1	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

5 (відмінно)	A 90-100 б	Здобувач має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати та використовує у своїх відповідях спеціальну термінологію дисципліни, володіє понятійним апаратом, письмова відповідь не містить помилок.
4 (добре)	B 82-89 б	Здобувач має міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, але допускає незначні помилки, може чітко сформулювати та використовує у своїх відповідях спеціальну термінологію дисципліни, володіє понятійним апаратом, але може допустити неточності, зустрічаються незначні помилки у письмовій відповіді.
	C 74-81 б	Здобувач знає програмний матеріал у повному обсязі, але не вміє самостійно мислити. Відповідь його повна, логічна, але з певними неточностями.
3 (Задовільно)	D 64-73 б	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу з питань курсу, виявляє знання і розуміння основних положень, відповідь містить помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
	E 60-63 б	Здобувач має початковий рівень знань, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу з дисципліни; здатний з помилками дати визначення понять та термінів, що визначенні в ККР, але висновки робить нелогічні, непослідовні
2 (незадовільно)	FX 35-59 б	Здобувач мало слабо орієнтується в поняттях, визначеннях.
	F 1-34 б	Здобувач зовсім не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами з дисципліни.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ НА ДИФЕРЕНЦІЙНОМУ ЗАЛІКУ/ ЕКЗАМЕНУ

<u>5 Відмінно А</u> <u>90-100 б</u>	Зміст курсу засвоєний в повній мірі. Студент має системні, повні, ґрунтовні знання відповідно до вимог навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки й усвідомлено використовує їх на практиці. Студенту властивий високий (творчий) рівень компетентності, він уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати вивчений матеріал, добирати джерела інформації та користуватися ними. Відповідь студента є повною, логічно обґрунтованою, з правильним використанням наукових термінів. Письмові завдання виконані цілком, відповідь обґрунтована й правильно оформлена..
<u>4 Добре В</u> <u>82-89 б</u>	Теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, необхідні практичні навички роботи із вивченим матеріалом сформовані, усі передбачені навчальною програмою завдання виконані переважно якісно. Студент добре опанував вивчений матеріал, уміє застосовувати знання в стандартних ситуаціях, аналізувати й систематизувати інформацію. Студент уміє дати ґрунтовну відповідь на поставлене запитання, володіє понятійним апаратом, характеризується достатнім рівнем компетентності. Студент самостійним виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною. Письмові завдання виконані цілком, але допущенні незначні неточності в оформленні.
<u>4 Добре С</u> <u>74-81 б</u>	Теоретичний зміст курсу здебільшого засвоєний. Необхідні практичні навички роботи з вивченим матеріалом сформовані на достатньому рівні. Усі передбачені навчальною програмою завдання виконані в повному обсязі, з незначними помилками. Студент уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці, і виправляти помилки, добирати аргументи. Відповіді на запитання є логічними, аргументованими, хоч і мають неточності, зокрема, кілька суттєвих помилок. Письмові завдання виконані в повному обсязі, однак допущено низку неточностей в оформленні.
<u>3 Задовільно D</u> <u>64-73 б</u>	Теоретичний зміст курсу засвоєний частково. Необхідні практичні навички роботи із вивченим матеріалом сформовані на базовому рівні. Студент загалом правильно відтворює навчальний матеріал, знає основні теорії і факти, уміє наводити власні приклади на підтвердження певних думок, робити окремі висновки. Виявляє середній рівень компетентності. Більшість робіт, передбачених програмою, виконано частково, деякі з фактичними та змістовними помилками.
<u>3 Задовільно E</u> <u>60-63 б</u>	Теоретичний зміст курсу засвоєний лише частково. Деякі практичні навички не сформовані. Студент виявляє поверхневі знання базового матеріалу, значну частину якого відтворює на репродуктивному рівні. Відповідь є недостатньо осмисленою. Уміє застосовувати знання для виконання завдання за зразком. Більшість передбачених програмою навчальних завдань не виконано або якість їх виконання недостатня.
<u>2 Незадовільно</u> <u>FX</u>	Теоретичний зміст курсу засвоєний лише фрагментарно. Необхідні практичні навички не сформовані. Студент не знає базового матеріалу, не володіє

<u>35-59 б</u>	понятійним апаратом. Відзначається низьким рівнем компетентності. Більшість передбачених програмою навчальних завдань не виконано або якість їх виконання мінімальна. За додаткової самостійної роботи над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання завдань. Письмові завдання не виконані або виконані з принциповими помилками у змісті та оформленні.
<u>2 Незадовільно</u> <u>Е</u> <u>1-34 б</u>	Теоретичний зміст курсу не засвоєний. Необхідні практичні навички роботи не сформовані, необхідні знання не виконані або мають грубі помилки. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів. Необхідна подальша робота (зокрема повторне вивчення курсу).

**Таблиця переведення оцінок з національної системи оцінювання
в 100-бальну при застосуванні середнього балу поточного, атестаційного і
семестрового контролю**

Національна система та система ECTS	Середній бал	100-бальна система	Залік	Національна система та система ECTS	Середній бал	100-бальна система	Залік
Відмінно А	5,0	- 100 б.	Зарахова но	Задовільно Е	2,9	- 60 б.	Не зараховано
	4,9	- 97 б.			2,8	- 60 б.	
	4,8	- 93 б.		Незадовільно FX	2,7	- 59 б.	
	4,7	- 90 б.			2,6	- 56 б.	
Добре В	4,6	- 89 б.			2,5	- 52 б.	
	4,5	- 87 б.			2,4	- 49 б.	
	4,4	- 85 б.			2,3	- 45 б.	
	4,3	- 83 б.			2,2	- 42 б.	
Добре С	4,2	- 81 б.			2,1	- 38 б.	
	4,1	- 80 б.			2,0	- 35 б.	
	4,0	- 78 б.		Незадовільно F	1,9	- 34 б.	
	3,9	- 76 б.			1,8	- 29 б.	
Задовільно D	3,8	- 74 б.			1,7	- 23 б.	
	3,7	- 73 б.			1,6	- 18 б.	
	3,6	- 71 б.			1,5	- 13 б.	
	3,5	- 69 б.			1,4	- 8 б.	
	3,4	- 67 б.			1,3	- 4 б.	
Задовільно Е	3,3	- 64 б.			1,2	- 3 б.	
	3,2	- 63 б.			1,1	- 2 б.	
	3,1	- 62 б.			1	- 1 б.	
	3,0	- 61 б.					

Оцінка з дисципліни за семестр, що виставляється у «Відомість обліку успішності», складається з урахуванням результатів поточного, атестаційного й семестрового контролю і оформлюється: за національною системою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS

100-бальна система	оцінка ECTS	оцінка за національною системою	
		екзамен, диференційований залік	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

Базова

1. Агафонов, Сергій Анатолійович. Основи римського приватного права [Текст] : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / С. А. Агафонов ; Європейський ун-т. - К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2006. - 142 с.
2. Задорожний, Юрій Анатолійович. Основи римського приватного права [Текст] : навч. посіб. / Ю. А. Задорожний ; Київ. держ. акад. вод. трансп. ім. гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного. - К. : Істина, 2012. - 342 с.
3. Ізарова, І. О. Римське приватне право [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [І. О. Ізарова, Т. М. Вахонєва, Н. В. Павловська] ; за заг. ред. канд. юрид. наук І. О. Ізарової. - Чернівці : [Черніг. держ. ін-т права, соц. технологій та праці], 2010. - 300 с.
4. Калюжний Р. А., Вовк В. М. Римське приватне право : [підруч. для вищ. навч. закл.]. - К. : «МП Леся», 2014. - 240 с.
5. Лубко, Інна Миколаївна. Основи римського цивільного права [Текст] : практ. посібник / І. М. Лубко ; Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. Історико-юридично-філософський факультет. - Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2006. - 92 с.
6. Макарчук, Володимир Степанович. Римське приватне право [Текст] : навч. посіб. / В. С. Макарчук ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т права та психології. - Вид. 2-ге, допов. - Київ : Атіка ; Харків : Право, 2015. - 255 с.
7. Новицький, І. Б. Римське право : підручник для академічного бакалаврату / І. Б. Новицький. - М : Видавництво Юрайт ; ІД Юрайт, 2015. - 298 с.
8. Основи римського приватного права: Підручник / В. І. Борисова, Л. М. Баранова, М. В. Домашенко та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової та Л. М. Баранової. — Х.: Право, 2008. — 224 с.
9. Основи римського приватного права [Текст] : курс лекцій : навч. посіб. / Харк. нац. ун-т внутр. справ, Сум. філ. ; [уклад.]: Горобець Н. О [та ін.]. - Суми ; Глухів : РВВ ГДПУ, 2009. - 128 с.
10. Основи римського приватного права. Стислий курс [Текст] : навч. посіб. / [В. А. Кройтор та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора. - Харків : НікаНова, 2014. - 197 с.
11. Основи римського приватного права [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів І курсу ф-ту цивіл. та госп. юстиції / [Є. О. Харитонов та ін.] ; за ред. зав. каф. цивіл. права, д-ра юрид. наук, проф. Є. О. Харитонова ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. цивіл. права. - Одеса : Фенікс, 2017. - 128, [1] с.
12. Орач, Євген Михайлович. Римське приватне право. Академічний курс [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. М. Орач, Б. Й. Тищик ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - К. : Ін Юре, 2012. - 390 с.
13. Основи римського приватного права [Текст] : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. І. Борисова [та ін.] ; заг. ред. В. І. Борисова, Л. М. Баранова ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х. : Право, 2008. - 224 с.
14. Підопригора, Опанас Андронович. Римське право [Текст] : підручник / О. А. Підопригора, Є. О. Харитонов. - 4-те вид. - Київ : Юрінком Інтер, 2014. - 525 с.
15. Самойленко, Георгій Валерійович. Основи римського цивільного права [Текст] : навч. посіб. у схемах та табл. / Г. В. Самойленко, А. М. Середа ; Держ. ВНЗ "Запоріж. нац. ун-т" М-ва освіти і науки України. - Запоріжжя : ЗНУ, 2014. - 221 с.
16. Харитонов, Євген Олегович. Основи римського приватного права [Текст] : посіб. для аудитор. і самост. вивч. курсу / Є. О. Харитонов. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович, 2016. - 395 с.

Допоміжна

1. Агафонов, Сергій Анатолійович. Основи римського приватного права [Текст] : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / С. А. Агафонов ; Європейський ун-т. - К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2006. - 142 с.
2. Від римського приватного права до права Європи [Текст] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 15 трав. 2017 р. / Півден. регіон. центр Нац. акад. прав. наук України, Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. цивіл. права ; [упоряд.-уклад.: К. І. Спасова ; за заг. ред. Є. О. Харитонова]. - Одеса : Фенікс, 2017. - 221 с.
3. Вовк, Вікторія Миколаївна. Практикум з основ римського приватного права у схемах і таблицях [Текст] : навчально-метод. посібник / В. М. Вовк. - К. : Атіка, 2007. - 188 с.
4. Завдання до практичних занять з навчальної дисципліни "Основи римського приватного права" [Текст] : для студ. II курсу заоч. ф-ту / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого ; уклад. В. І. Борисова [та ін.]. - Х. : [б.в.], 2005. - 16 с.
5. Лубко, Інна Миколаївна. Закони XII таблиць [Текст] : навч. посібник / І. М. Лубко ; Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. Історико-юридично-філософський факультет. - Черкаси : Видавничий від. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2006. - 64 с.
6. Основи римського приватного права [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів I курсу ф-ту цивіл. та госп. юстиції / [Є. О. Харитонов та ін.] ; за ред. зав. каф. цивіл. права, д-ра юрид. наук, проф. Є. О. Харитонова ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. цивіл. права. - Одеса : Фенікс, 2017. - 128 с.
7. Римське право і сучасність [Текст] : матеріали Міжнар. наук. конф., 29 травня 2015 р. / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Півден. регіон. центр Нац. акад. прав. наук України, ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т" ; [упоряд.: І. В. Давидова, Б. В. Фасій, К. І. Спасова ; за заг. ред. Є. О. Харитонова]. - Одеса : Фенікс, 2015. - 300, [8] с.
8. Римське право як підґрунтя сучасного права Європи [Текст] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. "Римське право і сучасність": актуальна проблема, 27 трав. 2016 р. / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Півден. регіон. центр Нац. акад. прав. наук України, Каф. цивіл. права ; [за заг. ред. Є. О. Харитонова ; упоряд.-уклад. Б. В. Фасій]. - Одеса : Фенікс, 2016. - 263 с.
9. Римське право та правова культура Європи [Текст] / ред. А. Дембінські, М. Йоньца ; Люблінський католицький ун-т Іоана Павла II, Люблінська школа бізнесу Фундації Розвитку ЛКУ. - Люблін : Видавництво Люблінського католицького ун-ту, 2008. - 141 с.
10. Федущак-Паславська, Г. М. Практикум з римського приватного права [Текст] : [посібник] / Г. М. Федущак-Паславська. - Л. : ПАІС, 2012. - 232 с.
11. Харитонов, Євген Олегович. Історія приватного права Європи: східна традиція [Текст] / Є. О. Харитонов. - Одеса: АО БАХВА, 2001. - 328с.

10. Інформаційні ресурси

Бібліотечний фонд ХДУ:

Бази даних власної генерації, що мають постійний безкоштовний повнотекстовий доступ в мережі Інтернет (відкритий доступ):

- Електронний каталог **eLibrary** (<http://elibrary.kspu.edu/>);
- Електронний архів-репозитарій наукових публікацій працівників та студентів Херсонського державного університету **eKhSUIR** (<http://ekhsuir.kspu.edu/>).

Доступ в локальній мережі університету з усіх IP – адрес:

- **Web of Science** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
- **Scopus**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);

- **Springer Link** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>).

Організація доступу до відкритих інформаційних ресурсів (корисні посилання на Web-сторінці Наукової бібліотеки).

- **Українські журнали в SCOPUS та Web of Science**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2013UJS.aspx>)
- **Іноземні електронні ресурси вільного доступу**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx>)
- **Фахові періодичні видання**
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_Periodika.aspx
- **Українські Інтернет-ресурси**
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_link.aspx